

Magyar Nemzeti Bank

VÁLLALATOK TEVÉKENYSÉGÉT, BERUHÁZÁSAIT KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK - A VÁLLALATI KÉRDŐÍVEK TANULSÁGAI

MNB Pareto Mélyelemzések

2023-ban a hazai GDP 0,9 százalékkal mérséklődött, aminek háttérében elsősorban a magas infláció hatására visszaeső belső kereslet állt.

Vállalati kérdőíves felmérések elemzésével megvizsgáltuk, hogy mi korlátozza a cégek üzletmenetét. A válaszok egybehangzóan a kereslet hiányát, a költségek növekedését és az inflációt emelték ki a legfontosabb tényezőkként.

A vállalatvezetők az érdekvédelmi szervezetek felméréseiben nem említik a vállalatok tevékenységét akadályozó első 5 legfontosabb tényező között a kamatok szintjét és a források elérhetőségét.

A lehetőségek hiánya, vagyis a gyenge kereslet akadályozza a beruházásokat. A vállalati likvid eszközök aránya magas.

A problémák közös gyökere az infláció, így csak az árstabilitás állíthatja helyre a gazdasági bizalmat, a termelés és a beruházások újbóli növekedését.

A HAZAI GDP 2023. ÉVI CSÖKKENÉSÉT A BELSŐ KERESLET ÉS AZ ÉV MÁSODIK FELÉBEN A KÜLSŐ KÖRNYEZET MAGYARÁZTA

A hazai gazdasági teljesítmény csökkenésének hátterében elsősorban a visszafogott belső kereslet állt.

A belső piac által meghatározott ágazatok közül az építőipari termelés 5,0 százalékkal, míg a kiskereskedelmi forgalom volumene 7,9 százalékkal csökkent 2023 átlagában.

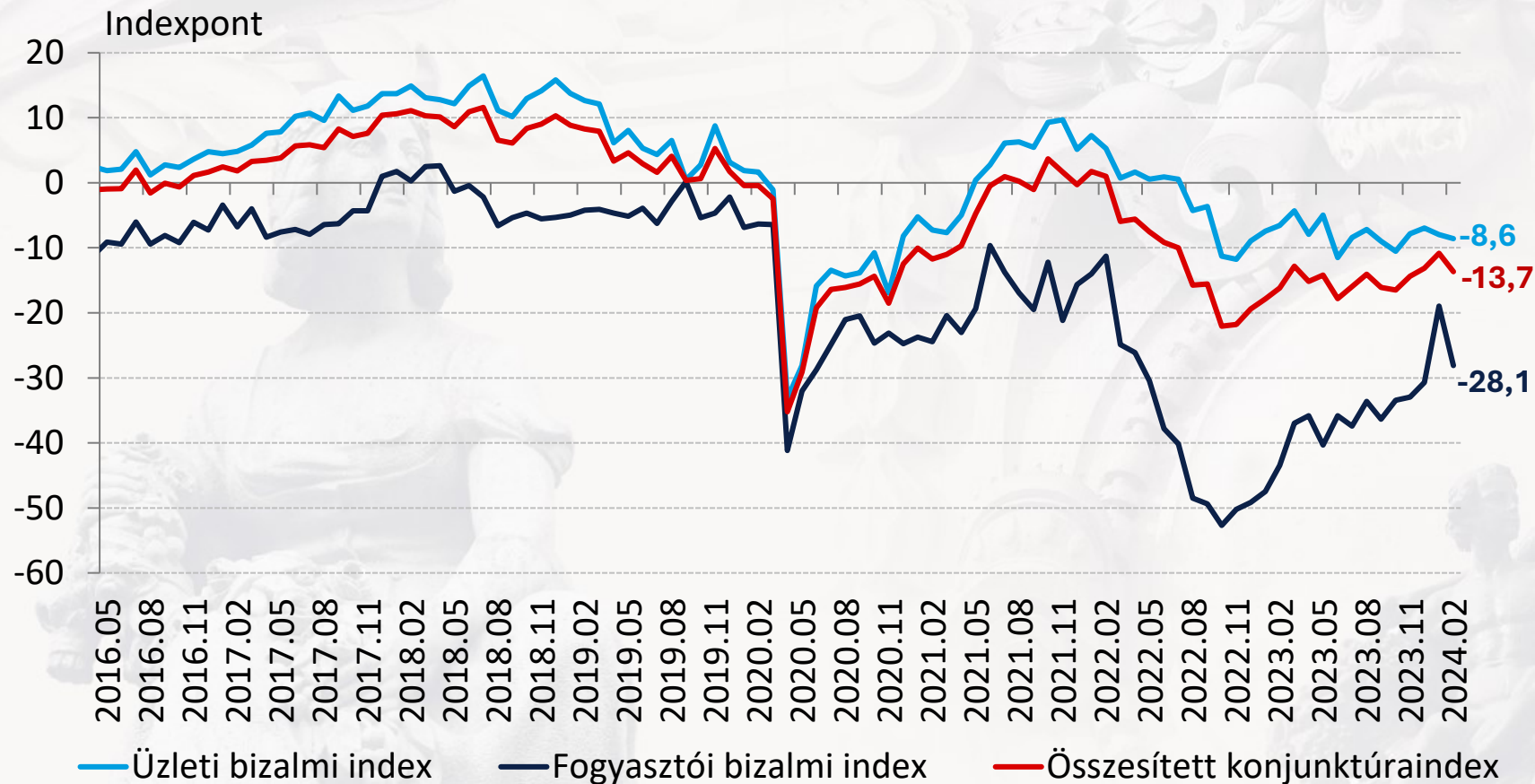
A VÁLLALATOK VEZETŐI KÖZVETLENÜL ÉRZIK A GAZDASÁG MINDEN REZDÜLÉSÉT, ÍGY VÁLASZAIK SEGÍTENEK MEGÉRTENI A MÖGÖTTES OKOKAT

Felmérés	Publikáló	Gyakoriság	Vállalati kör
Economic Sentiment Indicator (ESI)	Európai Bizottság	havi	10 fő feletti vállalatok
GKI konjunktúraindex	GKI Gazdaságkutató Zrt.	havi	20 fő felett foglalkoztató, jogi személyiségű vállalkozás
Beszerzési Menedzser Index	Magyar Logisztikai, Beszerzési és Készletezési Társaság	havi	feldolgozóipari vállalatok beszerzésért felelős vezetői
VOSZ barométer	Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége	negyedéves	n.a.
MKIK konjunktúrafelvétel	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara	féléves	n.a.
MNB vállalati konjunktúra felmérés	Magyar Nemzeti Bank	havi	minden létszámkategória

A vállalati felmérések „soft” indikátorai a konjunktúra alakulásának és képesek a statisztikai adatok mellett a **vállalatvezetők helyzetértékeléséből megvilágítani a gazdasági teljesítmény alakulását.**

Több összehasonlítható felmérés áll rendelkezésre. Vállalati konjunktúrafelmérést végeznek a hazai érdekvédelmi szervezetek, gazdasági elemző intézetek, az Európai Bizottság és a Magyar Nemzeti Bank is.

A GKI konjunktúraindexe alapján az elmúlt másfél évben az üzleti és fogyasztói bizalom egyaránt alacsonyabb szinten alakult, mint a COVID előtt vagy a járvány utáni helyreállás időszakában.

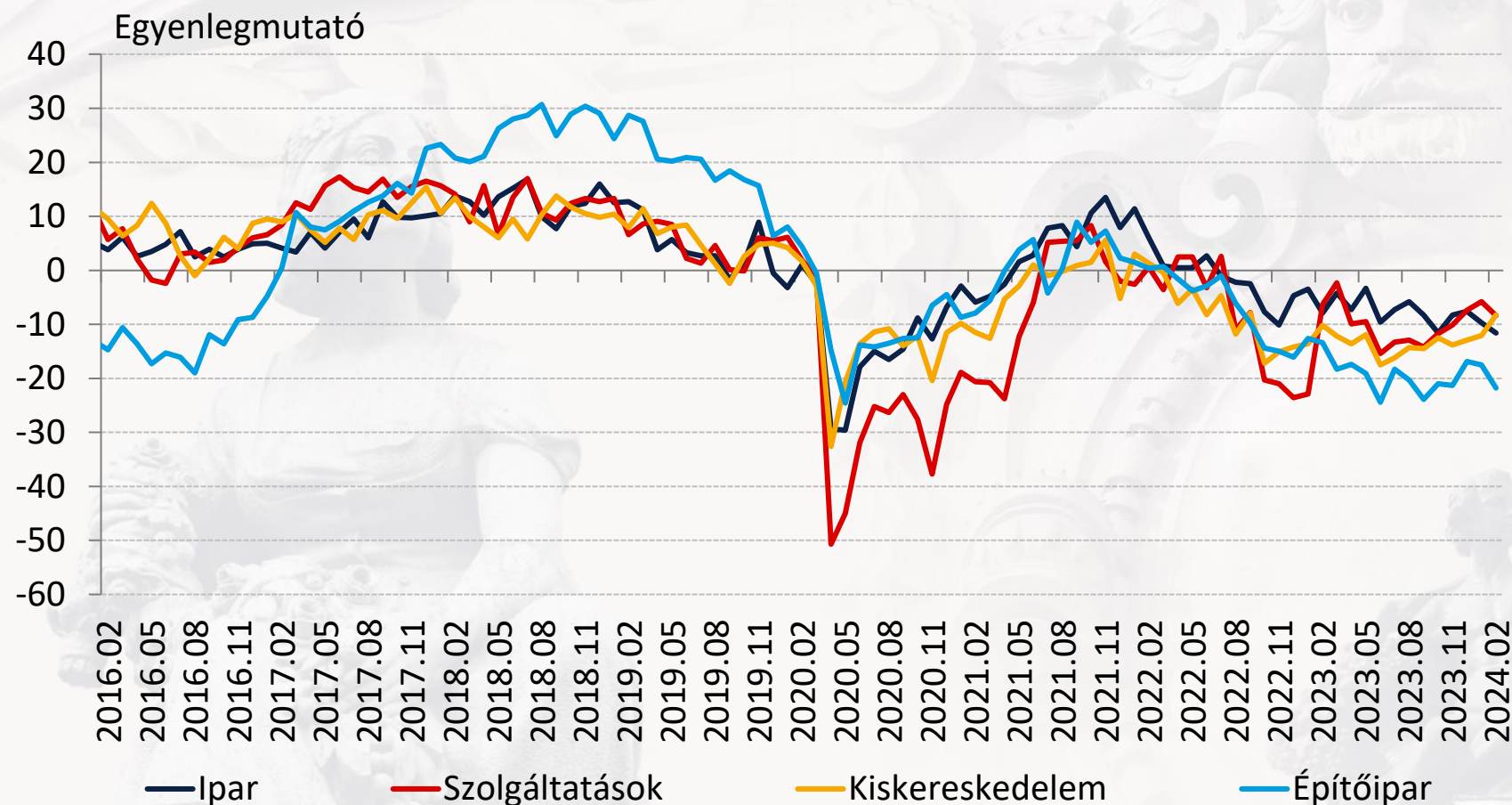
A fogyasztói bizalom a dezinfláció hatására javuló pályára állt, azonban szintje továbbra is a COVID időszakához hasonló.

A GKI MAGYARORSZÁGI KONJUNKTÚRAINDEX ÉS ÖSSZETEVŐINEK ALAKULÁSA

Megjegyzés | Szezonálisan igazított adatok.

Forrás | GKI Gazdaságkutató Zrt.

VALAMENNYI ÁGAZATBAN A NEGATÍV TARTOMÁNYBAN ALAKULT A BIZALMI INDEX

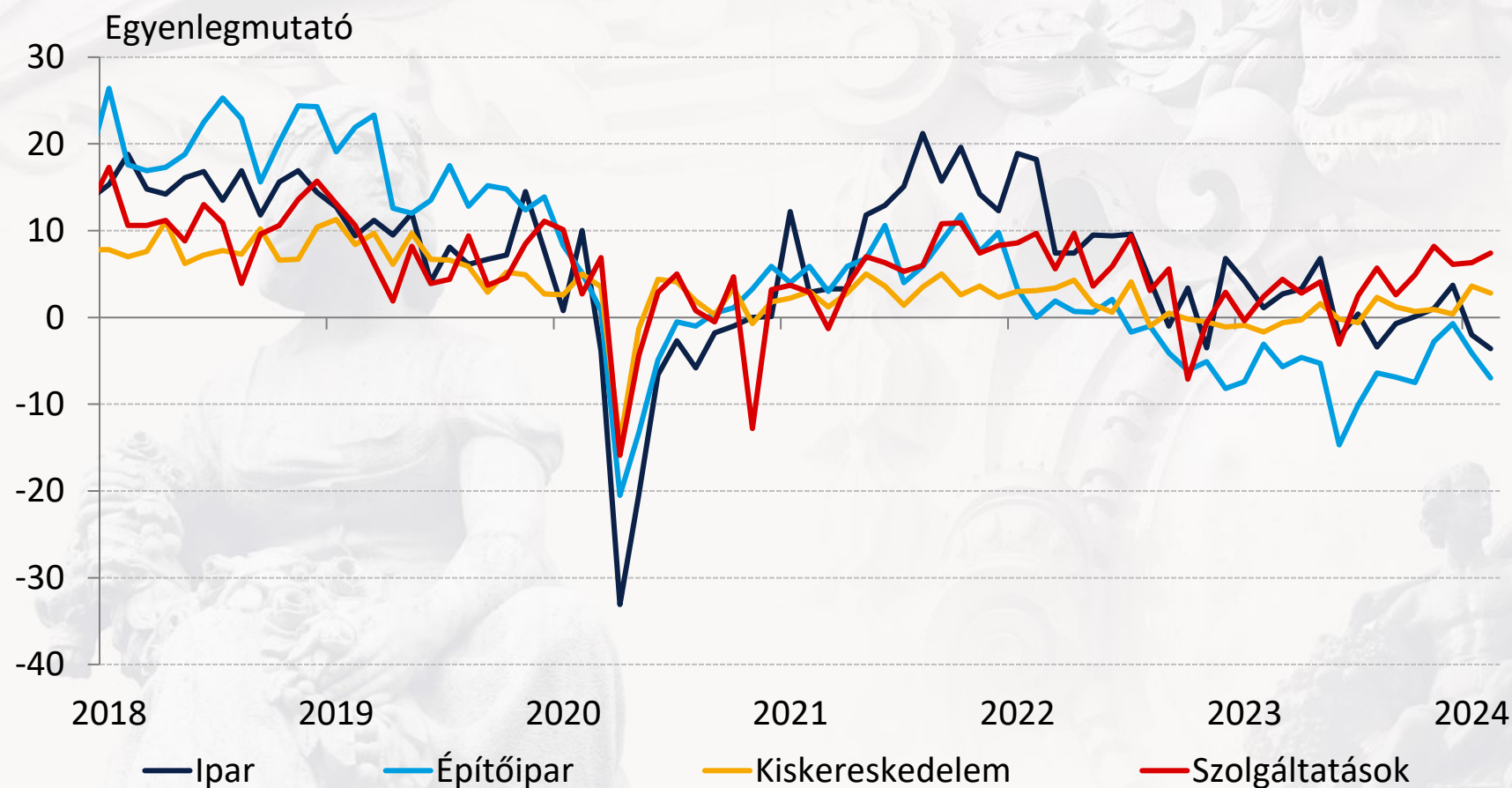

Az Economic Sentiment Indicator (ESI) az iparban és építőiparban, valamint a szolgáltatások és kiskereskedelem ágazatokban is a kedvezőtlen tartományban alakult. 2024 februárjában az építőipar alindexe alakult a legalacsonyabban, míg a kiskereskedelem esetében az elmúlt hónapokban fokozatos javulást regisztráltak.

AZ ESI ALINDEXEK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON

Megjegyzés | Szezonálisan igazított adatok. A fogyasztói bizalmi alindex nem szerepel az ábrán.

Forrás | Európai Bizottság

FOGLALKOZTATÁSI KILÁTÁSOK A VÁLLALATOK KÖRÉBEN (ESI VÁLLALATI FELMÉRÉS)

Forrás | Európai Bizottság

A konjunktúra-kilátásokkal összhangban a foglalkoztatási szándék 2022 vége óta alacsonyabb szinten tartózkodik.

Az egyenlegmutató 0 feletti értéke jelöli a foglalkoztatás bővítését. Minden kiemelt ágazat esetében a foglalkoztatási kilátások 0 közelében ingadoznak, ami arra enged következtetni, hogy kívárnak a vállalatok a jövőbeli új felvételek tekintetében.

Mi gátolja a vállalatok tevékenységét?

Vállalati felmérések tanulságai

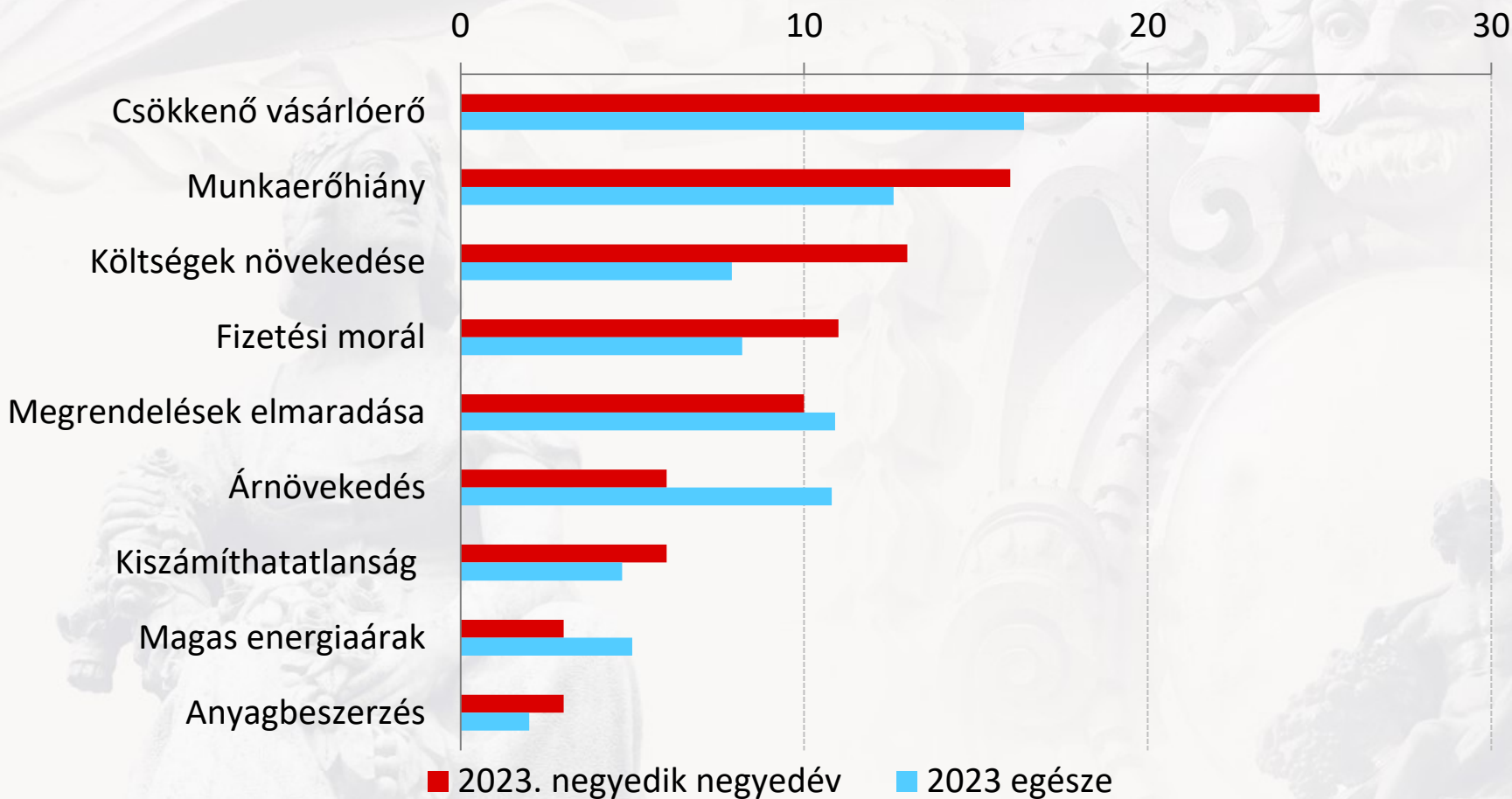
- Magas infláció
- Csökkenő vásárlóerő (kereslet)
- Szűkös munkaerő
- Megemelkedett költségek

A vállalatvezetők az érdekvédelmi szervezetek felméréseiben nem említik a vállalatok tevékenységét akadályozó első 5 legfontosabb tényező között a kamatok szintjét és a források elérhetőségét.

A kérdőíves felmérések arra is segítenek választ találni, hogy mi gátolja a vállalatok üzletmenetét.

A vállalatok eredményes működését elsősorban a magas infláció, a megemelkedett költségek, a csökkenő kereslet és a megfelelően kvalifikált munkaerő hiánya nehezíti.

A CSÖKKENŐ VÁSÁRLÓERŐ, A MUNKAERŐHIÁNY ÉS A KÖLTSÉGEK EMELKEDÉSE JELENTI AZ ÜZLETMENETTEL KAPCSOLATOS FŐ PROBLÉMÁKAT

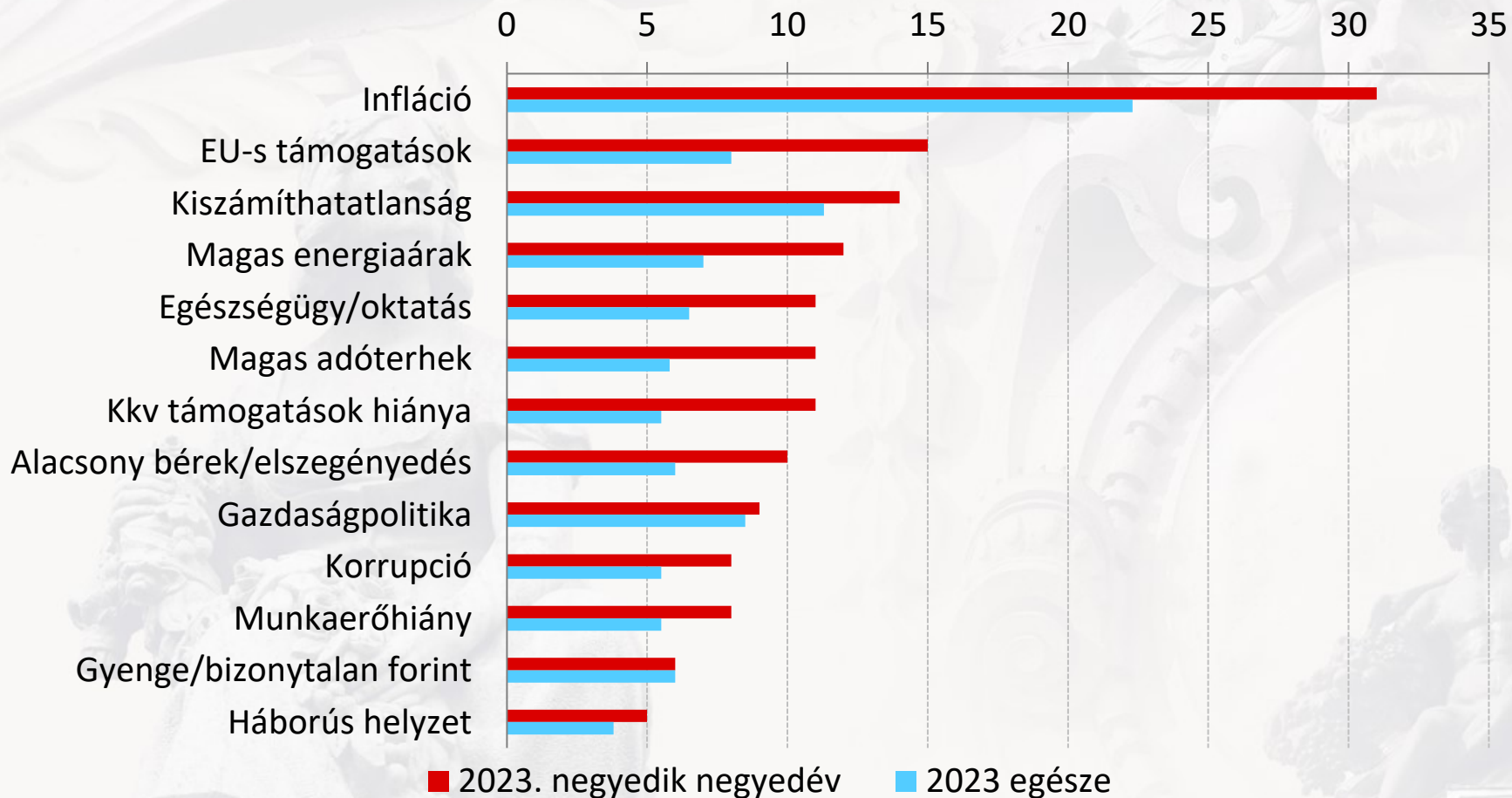
A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének felmérésében a **vállalatvezetők szerint az üzletmenetüket befolyásoló legfontosabb tényezők a csökkenő vásárlóerő, a munkaerőhiány és a költségek növekedése.**

A **9 legfontosabb tényező között nem jelölték meg, hanem az egyéb problémák között említették a forráshiányt és likviditási problémákat.**

MINDENNAPI ÜZLETMENETTEL KAPCSOLATOS LEGFONTOSABB PROBLÉMÁK

Forrás | VOSZ

AZ ORSZÁG GAZDASÁGI HELYZETÉVEL KAPCSOLATBAN IS AZ INFLÁCIÓT JELÖLTÉK MEG ELSŐ HELYEN

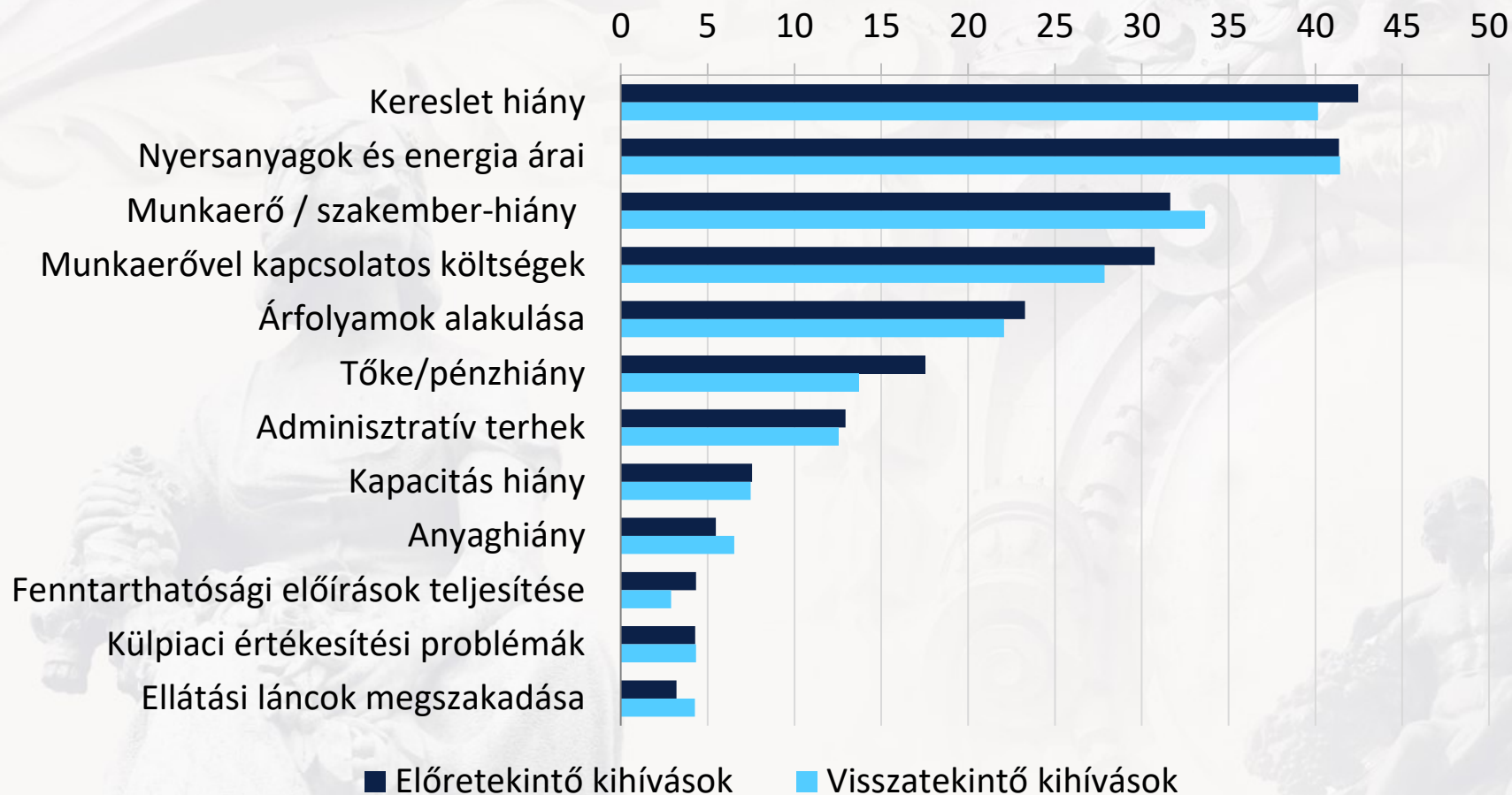

Az ország általános makrogazdasági helyzetével kapcsolatos legfontosabb kihívásként egyértelműen az inflációt jelölték meg a vállalatvezetők.

AZ ORSZÁG GAZDASÁGI HELYZETÉVEL KAPCSOLATOS LEGFONTOSABB PROBLÉMÁK

Forrás | VOSZ

EZZEL EGYBECSENG AZ MKIK FELMÉRÉSE IS: A KERESLET ÉS A KÖLTSÉGEK EMELKEDÉSE A LEGFONTOSABB AKADÁLY

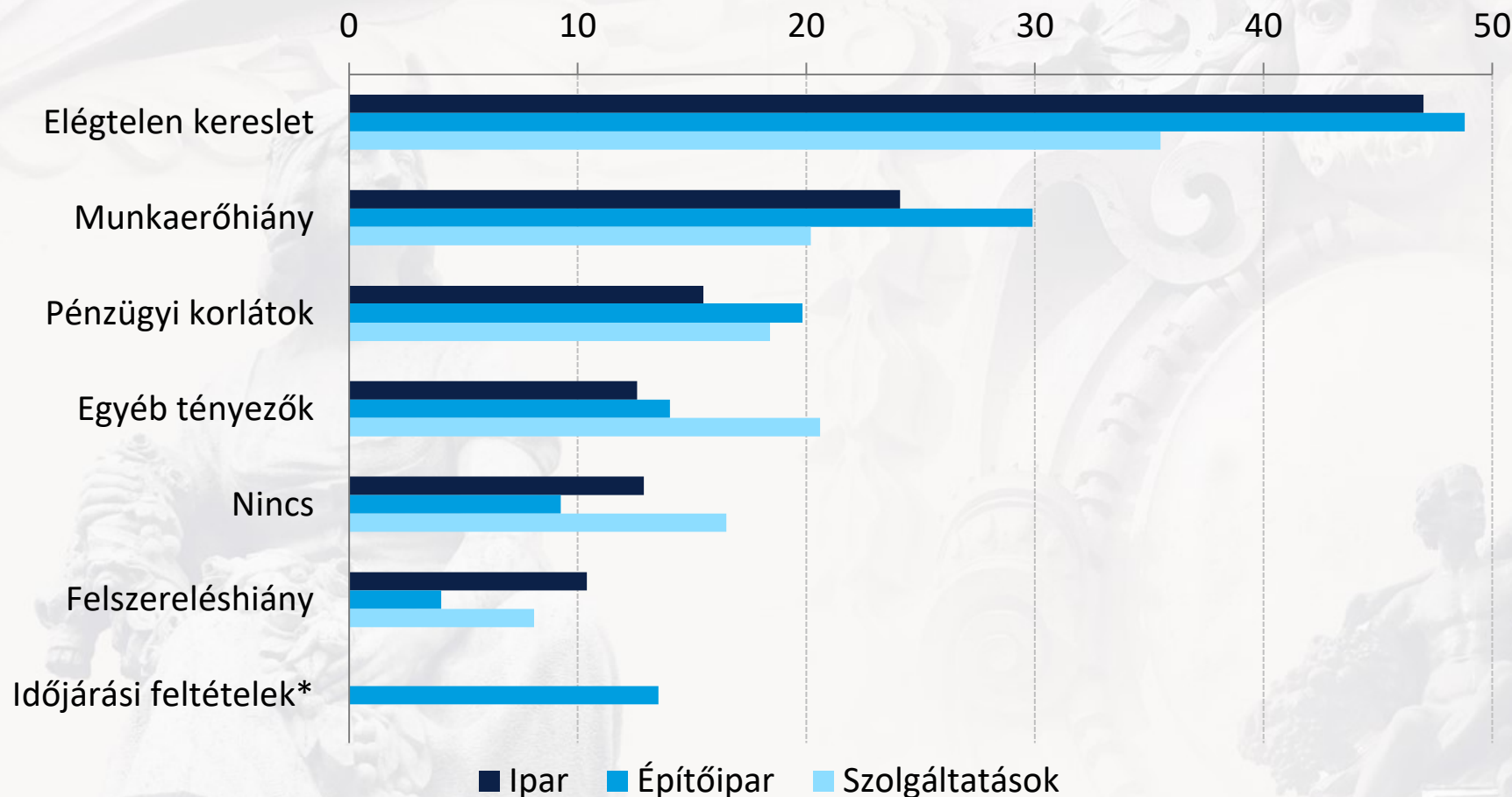
A VÁLLALATI MŰKÖDÉST AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara konjunktúrafelmérése is hasonló eredményeket mutat. A dobogón a kereslethiány, a nyersanyag- és energiaárak, a munkaerő-, illetve szakemberhiány áll.

A finanszírozással kapcsolatos akadályozó tényezők, vagyis a tőke- és pénzhiány a 6. helyen szerepelnek a vállalatvezetők értékelésében.

Forrás | MKIK adatok alapján MNB-számítás

AZ ESI-FELMÉRÉS ALAPJÁN IS AZ ELÉGTELEN KERESLET A LEGFONTOSABB KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐ

A TERMELÉST AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK AZ EGYES ÁGAKBAN

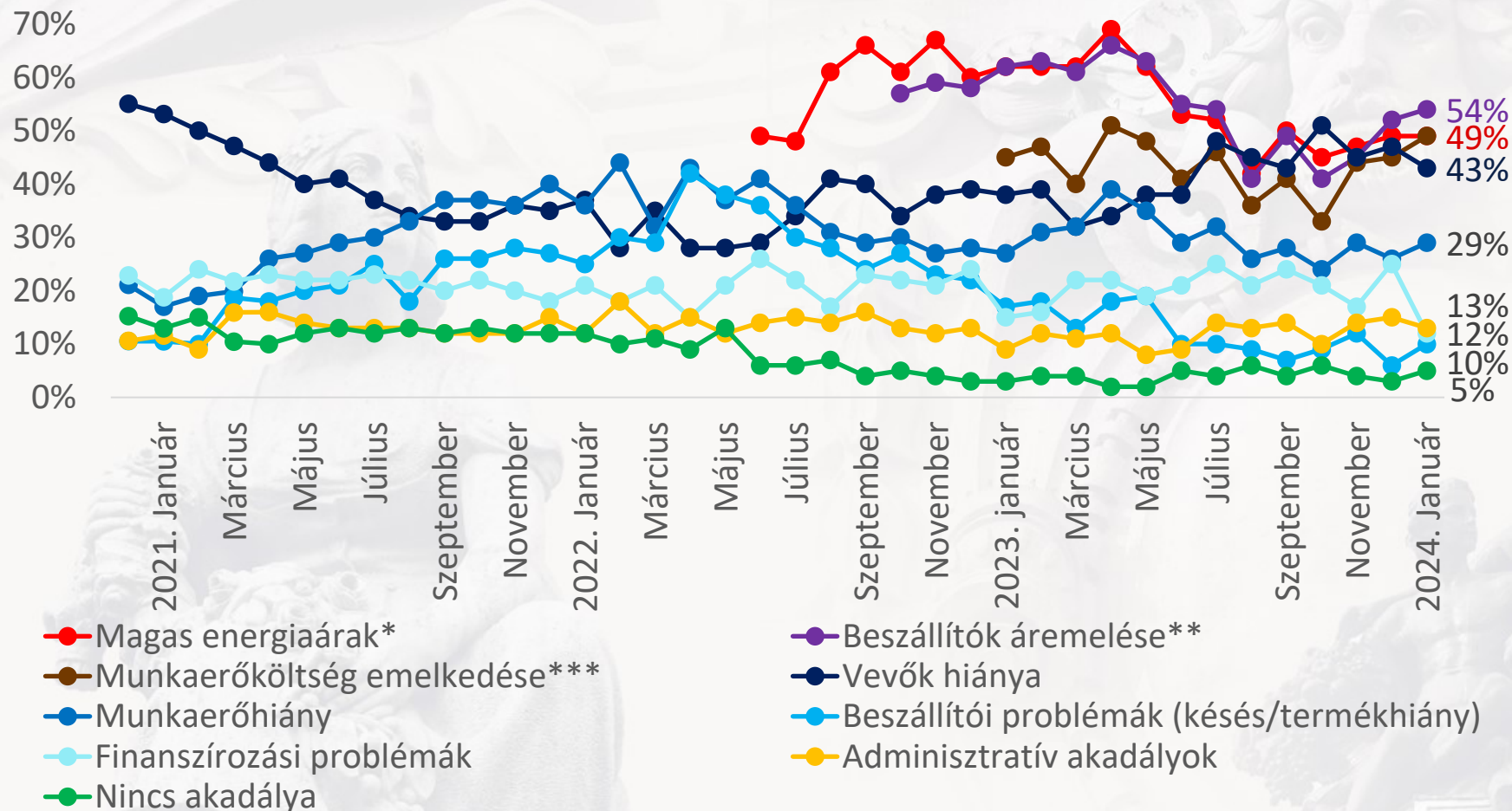
Megjegyzés | *Időjárási feltételek csak az építőiparra vonatkozóan. Szezonálisan igazított, 2023 negyedik negyedéves adatok.

Forrás | Európai Bizottság

Az Európai Bizottság ESI felmérésében kevesebb tényező jelölhető meg termelést/üzletmenetet akadályozó tényezőként. A korábban tárgyalt felmérésekkel összhangban a vállalatokat korlátozó tényezők közül a pénzügyi korlátokat megelőzi az elégtelen kereslet és a munkaerőhiány.

Ágazatonként is homogén kép rajzolódik ki, a legfontosabb korlátozó tényezők sorrendje az ipar, az építőipar és a szolgáltatások területén is hasonló.

AZ MNB FELMÉRÉSE IS ERŐSÍTI AZ EREDMÉNYEK ROBUSZTUSSÁGÁT, A KÖLTSÉGEK EMELKEDÉSE ÉS A VEVŐK HIÁNYA JELENTI A PROBLÉMÁT

Az MNB vállalati konjunktúrafelmérése szerint 2024. januárban a beszállítók áremelése, a magas energiaárak és a munkaerőköltségek emelkedése, valamint a vevők hiánya nehezítette leginkább a vállalatok tevékenységét.

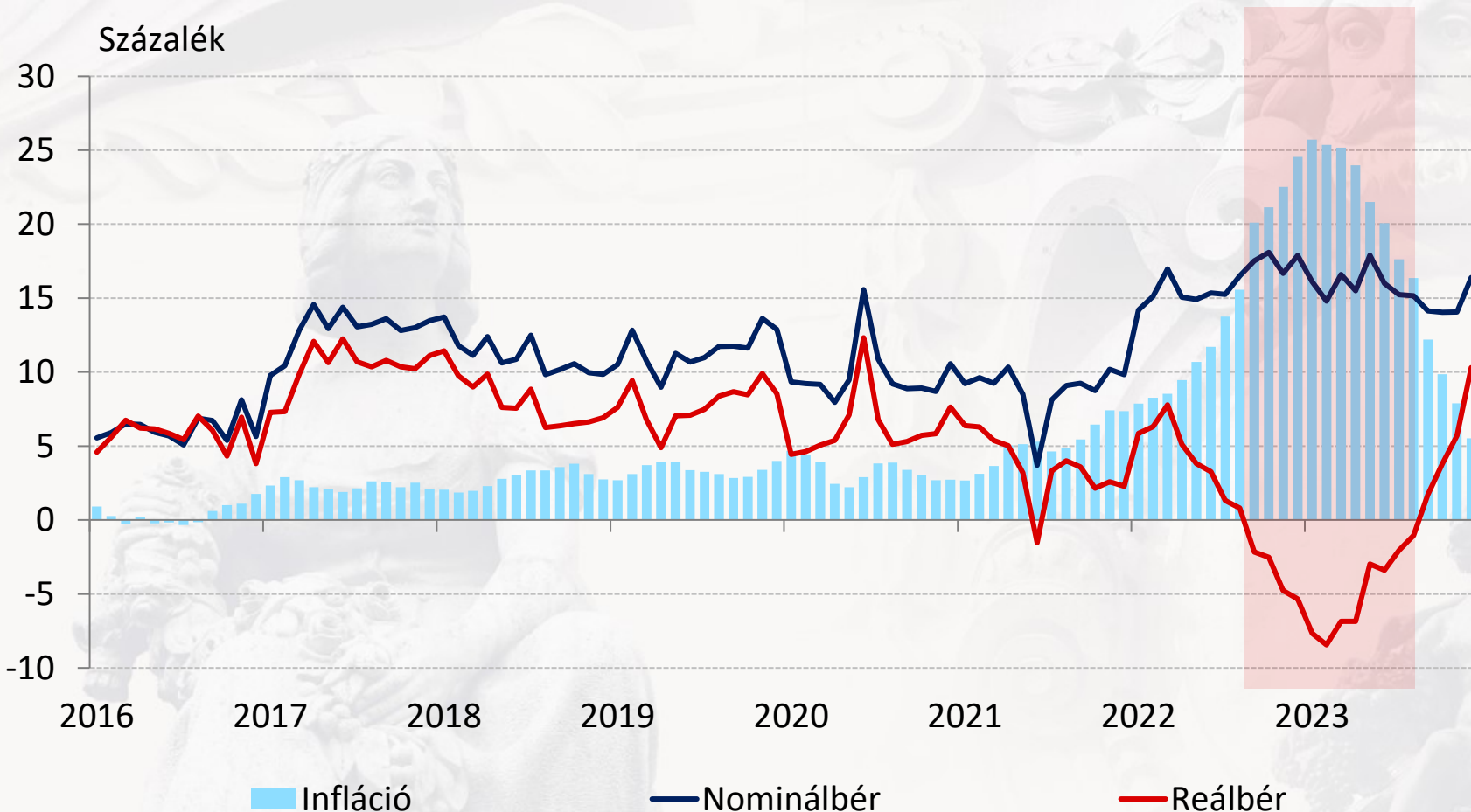
Az MNB felmérései is erősíti tehát az eredmények robusztusságát, miszerint az áremelkedések és a kereslet hiánya a legfőbb szűk keresztmetszet.

A VÁLLALATOK TEVÉKENYSÉGÉT NEHEZÍTŐ TÉNYEZŐK

Megjegyzés | *A válaszlehetőség 2022. júniustól szerepel a felmérésben.

13 | ** A válaszlehetőség 2022. októbertől szerepel a felmérésben. *** A válaszlehetőség 2023. januártól szerepel a felmérésben. Forrás | MNB

A MEGUGRÓ INFLÁCIÓ HATÁSÁRA CSÖKKENTEK A REÁLBÉREK, DE 2023 SZEPTEMBERÉRE ÓTA ISMÉT EMELKEDNEK

A NEMZETGAZDASÁGI NOMINÁLIS ÉS REÁL ÁTLAGKERESETEK ÉVES VÁLTOZÁSA, VALAMINT AZ INFLÁCIÓ ALAKULÁSA

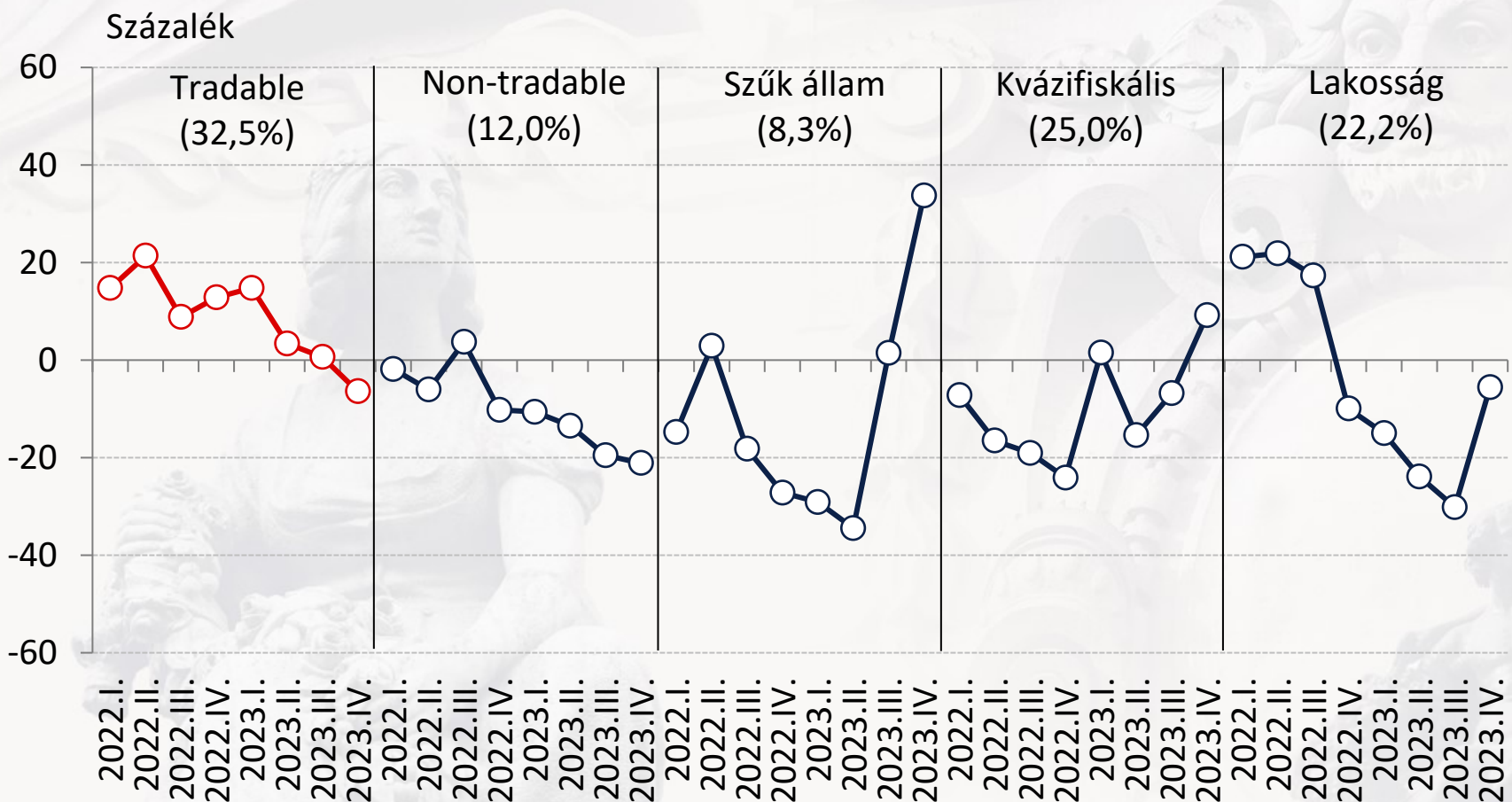
A belső kereslet visszaesését alapvetően a 2023 elején tetőző infláció okozta. A megemelkedő infláció erodálta a bérek vásárlóerejét. **2022 szeptemberéig és 2023 augusztusa között 15 százalék feletti nominális bérdinamika mellett is negatívba fordult a reálbér-dinamika,** ami visszafogta a háztartások költségeit és a belső keresletet.

Az infláció jelentős csökkenésével párhuzamosan 2023 szeptemberétől újból növekednek a reálbérek.

Megjegyzés | A 2022. februári fegyverpénz hatásától szűrt keresetek.

Forrás | KSH

A BELFÖLDRE TERMELŐ VÁLLALATOK BERUHÁZÁSAI 2023 FOLYAMÁN VÉGIG MÉRSÉKLŐDTEK

A gyenge belső kereslettel párhuzamosan a **belföldre termelő és szolgáltató (non-tradable) ágazatok beruházásai 2023 folyamán átlagosan 16,2 százalékkal csökkentek**. A külföldre termelő ágazatok esetében fokozatos lassulás után 2023 negyedik negyedévében fordult csökkenésbe éves bázison a beruházási aktivitás.

Az állami beruházások a negyedik negyedéves növekedés ellenére 2023 egészében mérséklődtek.

NEMZETGAZDASÁGI SZEKTOROK BERUHÁZÁSI TELJESÍTMÉNYÉNEK ÉVES VÁLTOZÁSA

Megjegyzés | Zárójelben a teljes beruházáson belüli 2022-es súlyok szerepelnek. Tradable szektor:

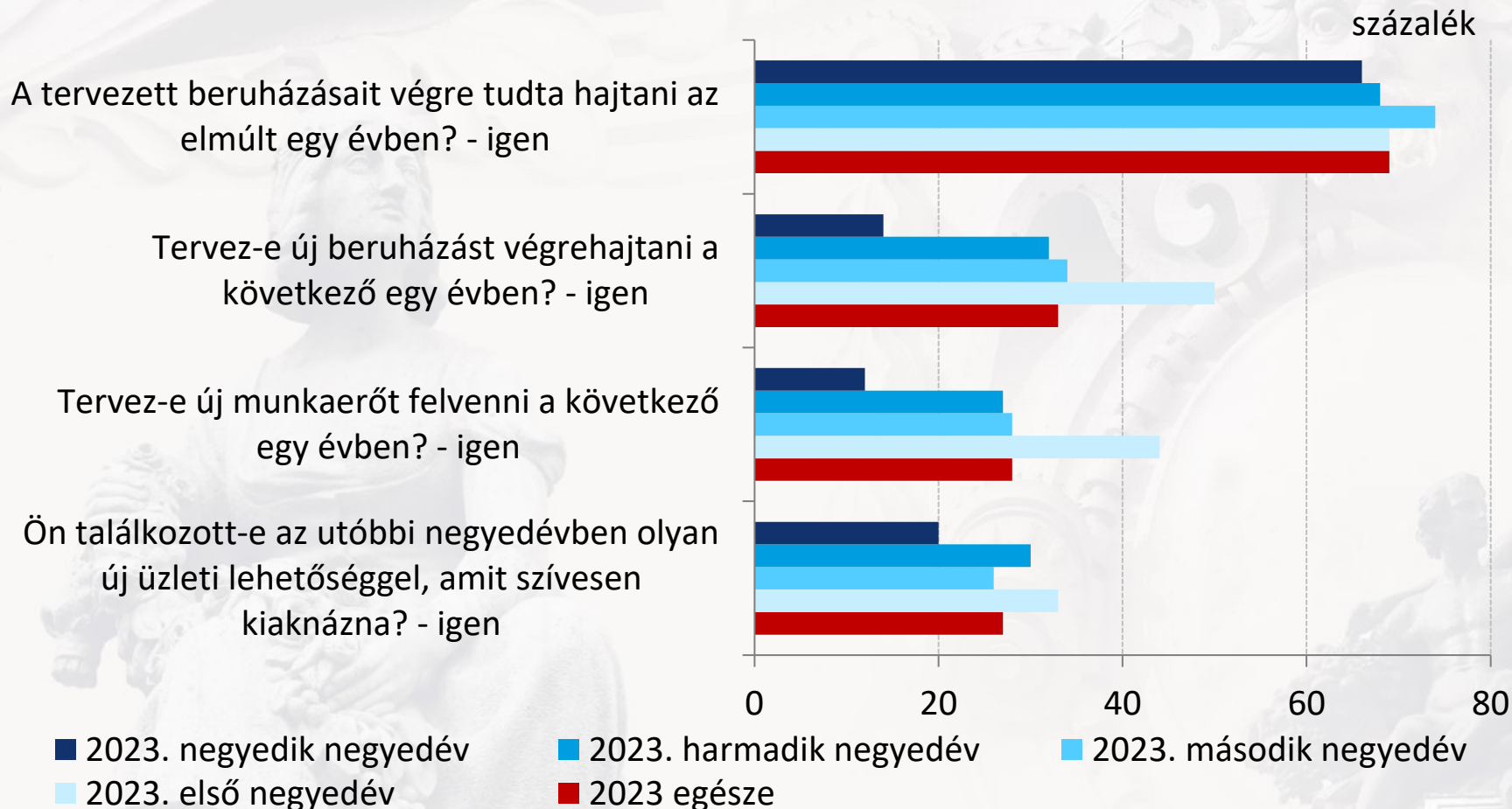
Mezőgazdaság, Bányászat, Feldolgozóipar; Non-tradable szektor: Építőipar, Kereskedelem,

Vendéglátás, Kommunikáció, Pénzügyi tevékenységek; Szűk állam: Közigazgatás, Oktatás,

Egészségügy; Kvázifiskális kör: Energetika, Vízellátás, Szállítás és több kis súlyú szolgáltató ágazat;

Lakosság: Ingatlanügyletek. Forrás | KSH, MNB

A VÁLLALATI BERUHÁZÁSOKAT LEGINKÁBB AZ ÜZLETI LEHETŐSÉGEK HIÁNYA AKADÁLYOZZA

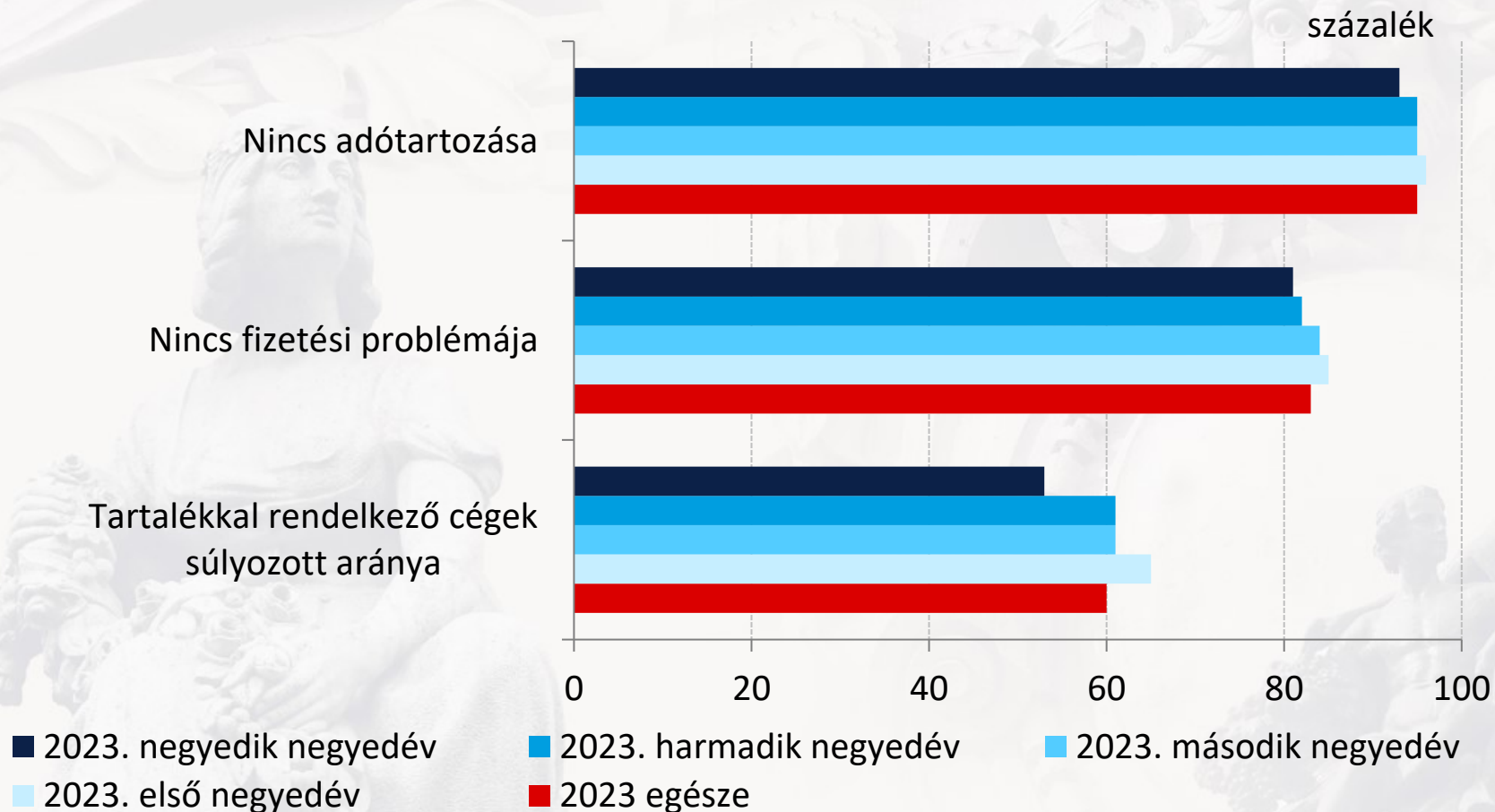
A BERUHÁZÁSI TELJESÍTMÉNYEK ÉS TERVEK

A VOSZ felmérése szerint a vállalati beruházások emelkedését az üzleti lehetőségek hiánya akadályozza.

A vállalatok 27 százaléka találkozott olyan üzleti lehetőséggel, amit szívesen kiaknázna és a megkérdezett vállalatok mintegy harmada tervez új beruházást végrehajtani a következő évben.

Ugyanakkor a megtervezett beruházásokat végre tudta hajtani a vállalatok többsége (69 százalék).

A VÁLLALATOK TÖBBSÉGÉNEK NINCS FIZETÉSI PROBLÉMÁJA ÉS RENDELKEZNEK TARTALÉKKAL IS

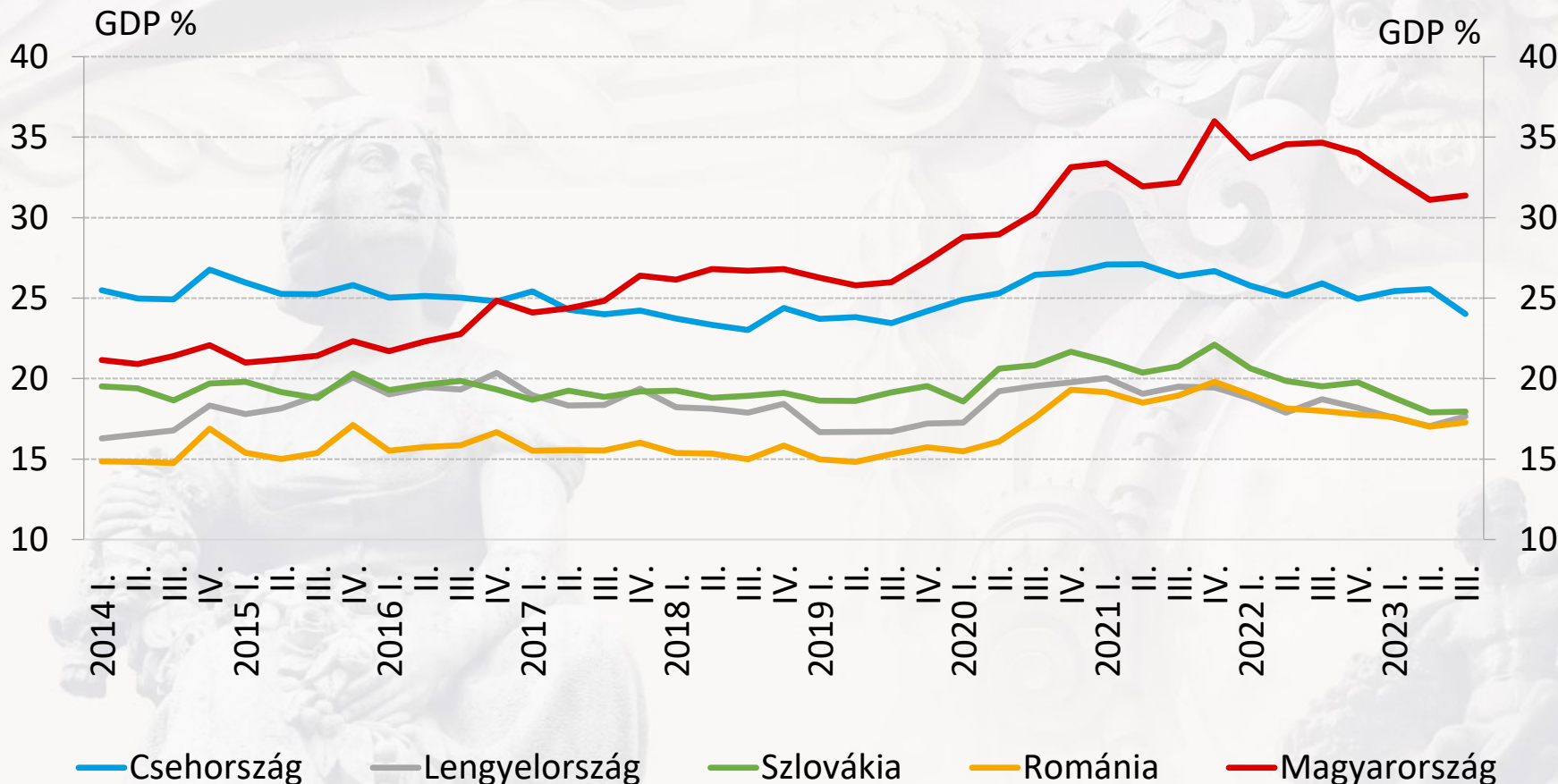
A VOSZ felmérésének elemzésében azt írja, hogy „**a vállalkozások pénzügyi helyzete a legjobban teljesítő alindex a mért mutatók közül**”*.

A vállalatok 95 százalékának nem volt adótartozása, 83 százalékuk arról számolt be, hogy nincs fizetési problémája és a cégek többsége pénzügyi tartalékkal is rendelkezett.

A PÉNZÜGYIHELYZET-ALINDEX ÖSSZETEVŐI

Forrás | VOSZ, *<https://vosz.hu/vosz-info/vosz-barometer-a-vasarloero-csokkenese-sokkolta-a-kkv-kat-2023-ban>

A VÁLLALATOK LIKVID ESZKÖZEINEK ÁLLOMÁNYA LEHETŐVÉ TENNÉ A MEGTAKARÍTÁSOKBÓL TÖRTÉNŐ BERUHÁZÁSOKAT

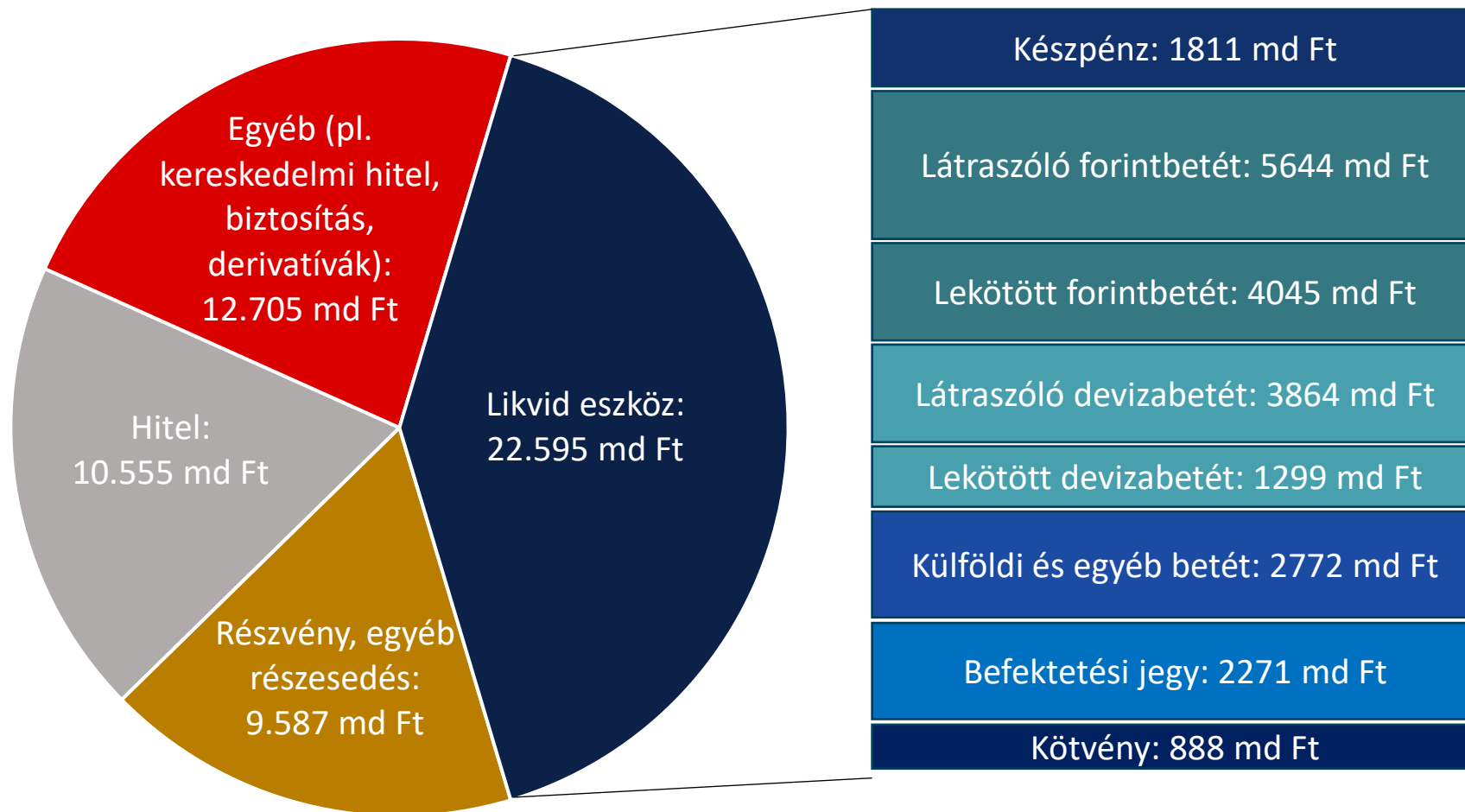
A vállalatok likvid eszközeinek állománya magas, ami lehetővé tenné a megtakarításokból történő beruházásokat.

A hazai vállalatok GDP-arányos likvid pénzügyi eszközei enyhén csökkentek, de továbbra is 30 százalék felett alakulnak, ami érdemben meghaladja a többi régiós országra jellemző szintet.

A NEM PÉNZÜGYI VÁLLALATOK LIKVID PÉNZÜGYI ESZKÖZEI

Forrás | MNB, Eurostat

A VÁLLALATI PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK TÖBB MINT 40 SZÁZALÉKÁT KÖNNYEN MOBILIZÁLHATÓ, LIKVID ESZKÖZÖK TESZIK KI

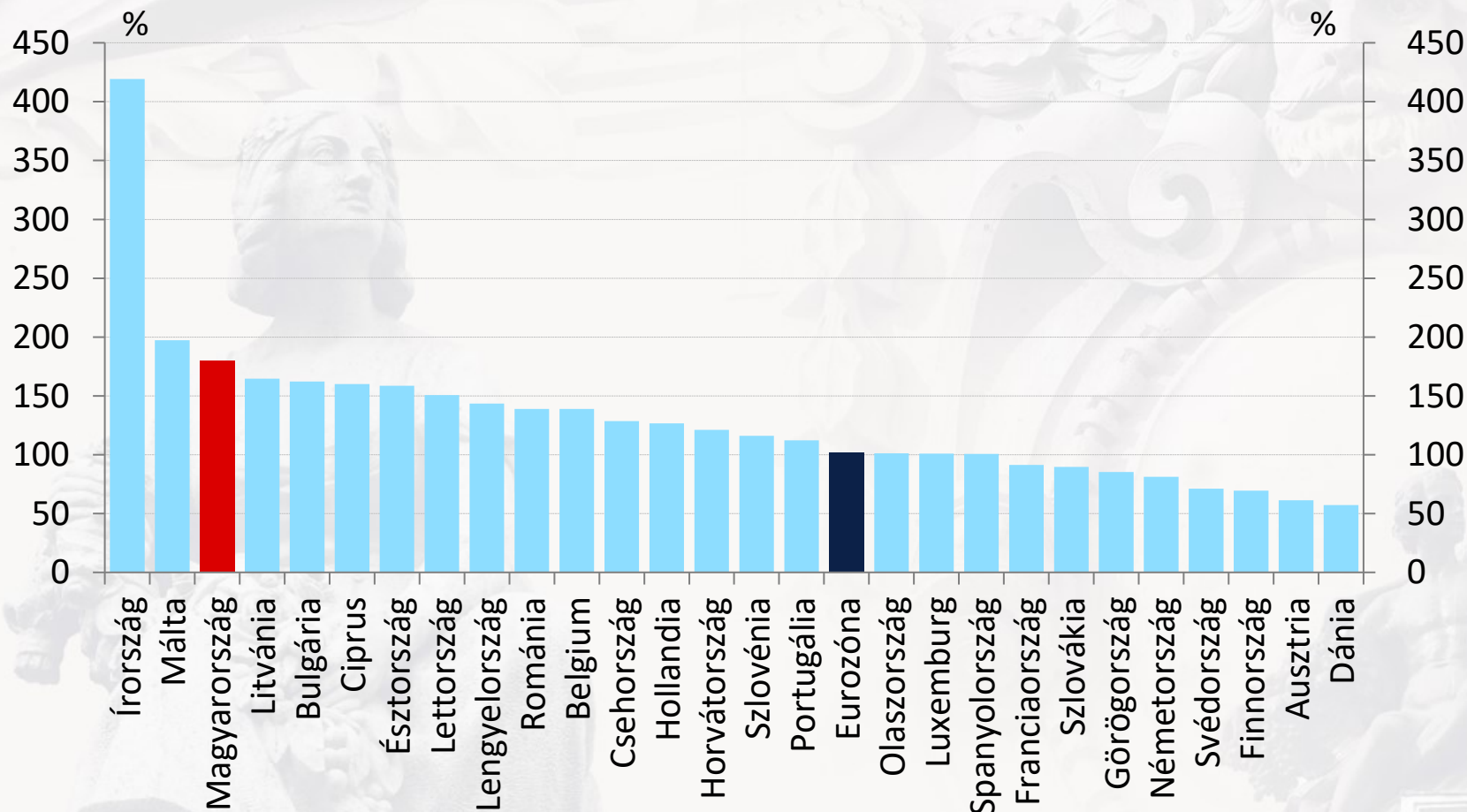

Jelentős (közel 20 ezer milliárd forint) a készpénz és banki betétek állománya.

A likvid eszközök elmúlt években megfigyelt jelentős növekedése a nagyvállalatokra és a KKV-kre egyaránt jellemző volt.

A NEM PÉNZÜGYI VÁLLALATOK PÉNZÜGYI ESZKÖZEINEK MEGOSZLÁSA
2023. III. negyedév

AZ EURÓPAI UNIÓBAN A HAZAI VÁLLALATOKNAK VAN A HARMADIK LEGTÖBB LIKVID PÉNZÜGYI ESZKÖZE A BANKI HITELEIK ARÁNYÁBAN

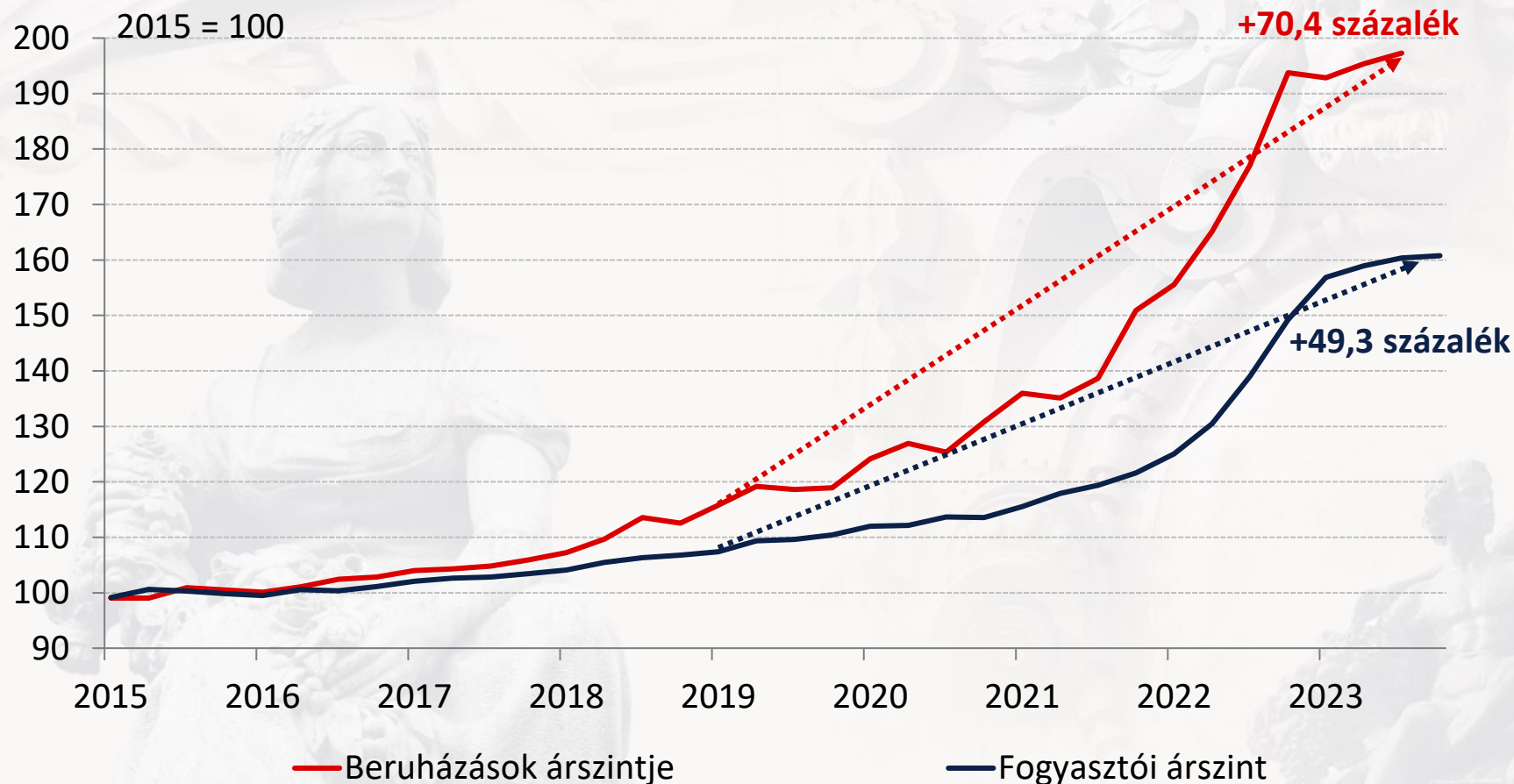
A forrásellátottság nemcsak régiós, de teljes európai uniós összevetésben is kedvező. Az EU-ban a hazai vállalatoknak van a harmadik legtöbb likvid pénzügyi eszköze a banki hitelek arányában Írország és Málta után.

Az arányszám magasabb a régió többi országánál és közel kétszerese az eurozóna átlagának.

**VÁLLALATI LIKVID ESZKÖZÖK A BANKI HITELEK ARÁNYÁBAN
NEMZETKÖZI ÖSSZEHAJONLÍTÁSBAN 2023 HARMADIK NEGYEDÉVÉBEN**

Forrás | EKB

A BERUHÁZÁSI VOLUMEN VISSZAESÉSÉNEK EGYIK OKA A BERUHÁZÁSI ÁRAK GYORS EMELKEDÉSE

A beruházások kivitelezését az árok emelkedése akadályozza. 2019 első negyedéve és 2023 harmadik negyedéve között a beruházások árszintje összességében több, mint 70 százalékkal emelkedett, miközben a fogyasztói árok 50 százalékkal növekedtek.

A FOGYASZTÓI ÁRAK ÉS A BERUHÁZÁSOK ÁRÁNAK ALAKULÁSA

Forrás | KSH

2023-ban a hazai GDP 0,9 százalékkal mérséklődött, aminek háttérében elsősorban a magas infláció hatására visszaeső belső kereslet állt.

Vállalati kérdőíves felmérések elemzésével megvizsgáltuk, hogy mi korlátozza a cégek üzletmenetét. A válaszok egybehangzóan a kereslet hiányát, a költségek növekedését és az inflációt emelték ki a legfontosabb tényezőkként.

A vállalatvezetők az érdekvédelmi szervezetek felméréseiben nem említik a vállalatok tevékenységét akadályozó első 5 legfontosabb tényező között a kamatok szintjét és a források elérhetőségét.

A lehetőségek hiánya, vagyis a gyenge kereslet akadályozza a beruházásokat. A vállalati likvid eszközök aránya magas.

A problémák közös gyökere az infláció, így csak az árstabilitás állíthatja helyre a gazdasági bizalmat, a termelés és a beruházások újbóli növekedését.

*100 éve Magyarország
gyarapodásáért*

**KÖSZÖNJÜK A
FIGYELMET!**

mnb.hu